

Žvake nuriedėjo parafino ašara, pastorius sudėjo rankas ir pradėjo maldą. Nors meldėsi patyliukais, tik sau, žodžiai biro per greitai, į taktą su širdimi. Atskyręs sulenktus pirštus atsimerkė.

Pažvelgė į savo atspindį, raibuliuojantį pailgame palubės langelyje. Lauke buvo tamsu, langą minkštai, melodingai tapšnojo sniegas.

Ant stiklo nusileido sunkus sniego kąsnis, kaip tik toje vietoje, kur atsispindėjo žvakės liepsna. Sniegui tirpstant liepsnos atspindys, rausvai gelsvas taškas, ėmė it ratilai vandenyje spalvinti grindis, kryžių ir Bibliją. Kai apjuosė ir klūpantį pastoriaus siluetą, jis suprato, kad tai ne sniegas, o su juo kalbantis Viešpats.

Iškritus šviežiam sniegui, tarpušvenčio naktis tapo tokia balta, tokia nesutepta. Pastorius susimąstė apie tą nekaltą būtybę, atėjusią į pasaulį vieną Kalėdų naktį prieš daugybę metų ir pramynusią vargšėms šios žemės dūšėlėms naują taką. Šitai suteikė prasmę viskam: geležinėms grotoms už lango, plieniniam gultui su plonyčiu čiuožiniu palei betono sieną, grublėtoms rūsio luboms, kurių dėmes kartais įsivaizduodavo esant debesis, ir sunkioms durims su langeliu, pro kurį galėdavo pasižiūrėti susilenkęs.

Viskas įgavo prasmę ir kalbėjo jam taip aiškiai ir nedviprasmiškai. Pastorius užsimerkė, sudėjo rankas ir ėmė melstis. Šįkart iš lėto, užtikrintai.

Dzingtelėjo durų sklęstis ir pasirodė sargas, aukštas tipas įdubusiais skruostais vardu Ričardas. Nepaisant nevienodos jūdviejų padėties ir rango, vyrai gerai sutarė. Kartkartėmis Ričardas,

prirakinęs pastoriaus ranką prie lovos rėmo, prisėdavo ir jiedu kalbėdavosi. Prieš gyvenimui nueinant šuniui ant uodegos, sargas buvo sportininkas. Mintimis vis sugriždavo į vieną esminę akimirką. Palytėdavo ant grandinėlės kabantį žiedą ir klausdavo pastoriaus, ar už tokius dalykus atleidžiama. Kietai suspaustos pastoriaus lūpos tuomet atsileisdavo, žvilgsnis sušvelnėdavo ir jis pakeldavo galvą.

– Žinoma, kad atleidžiama, – atsakydavo. – Tikinčiam žmogui atleidžiama už viską.

Bet pastorių domino ne sargo kalbos, o tylėjimas. Ričardas galėdavo valandų valandas klausytis pastoriaus pasakojant: apie skėrių spiečius, Dievo užleistus egiptiečiams, apie tvaną, apvaliusią žemę nuo netikusio valdymo ir bedievystės, apie ispanus, nuplaukusius į Ameriką ir iš ten atsigabenusius ligą – raupus, kurie vos per keletą metų išnaikino galingąją actekų karalystę ir iššlavė kone visą žemyną, šitaip atverdami kelią krikščionybei.

– Nėra geresnės trąšos tikėjimo dirvai kaip kankinių riksmų ir kraujas. Todėl mane čia ir laiko, – tąkart tarė pastorius.

– Biblija, žvakė, du degtukai, peleninė, stiklinė, kavos puodelis, sviesto peilis... – sargas pakėlė galvą. – O kur kryžius?

– Kryžius? – klausimu atsakė pastorius. – Šiandienos maldai kryžiaus negavau.

Ričardas įdėmiai peržvelgė lapą rankoje ir vėl peržiūrėjo ant grindų tarp jųdvių sudėtus daiktus. Žvilgsnis tapo rūstus.

– Tikėjausi, kad su tokiais žaidimais jau baigta.

Patikrinęs lovą, po čiužiniu ir antklodėje, su žibintuvėliu apžiūrėjęs palei lango rėmus ir už radiatoriaus bei tualetų bakelio, sargas atsigrėžė į pastorių.

– Apgailestauju, bet žinai, kas laukia.

– Bet aš tikrai šiandien negavau kryžiaus.

Sargas pakreipė galvą ir laukė.

Pastorius iš lėto nusirengė plačius marškinius. Demonstratyviai papurtė ir numetė ant žemės. Nusimovė kelnes. Vyru

žvilgsniai trumpai susitiko, sargas beviltiškai atsiduso ir nukreipė žvilgsnį pastoriumi į tarpkojį. Pastorius nykščiais užkabino trumpikių gumą. Jas nusimovęs pirma kilstelėjo suglebusį penį, paskui sėklides.

– Apsisuk ir atsitūpk.

– Aš Dievo tarnas. Nejaugi manai, kad susikišau jo dieviškumo simbolį į antrą galą?

Ričardas nekantriai šnarpštelėjo ir pirštu parodė apsisukti. Pakilęs iš žeminančios padėties, pastorius atsigrėžė ir ištiesė rankas, pirštų galiukais paliesdamas lubas. Tada atleido sugniaužtus kojos pirštus, paleido tai, ką slėpė po pėda, ir patraukė ją kelis centimetrus atgal.

– Matai? Kryžiaus neturiu.

– Kas čia? – sargas pasilenkė ir prisimerkęs pažvelgė į medžio atplaišėles prie pastoriaus pėdos.

Pastoriaus įsitikinimu, paieškojęs Dievą gali rasti visur: medžių viršūnėse žaidžiančiame vėjyje, paukščio dvėseną dorojančiose lervose. Dievas įkūnija ir sudėtingą viruso genetinę medžiagą, ir tai, kaip jis leido žmogui ja žaisti. Dievas taip pat yra laikas: tirpstantys ledynai, į smėlį sumalami akmenys ir skeldėjantis ir į dulkes virstantis betonai. Visai kaip betoninės lubos pastoriumi virš galvos. Jose jis tol krapštė įskilimą, kol tenai pavyko įkišti ilgąjį nusmailinto kryžiaus galą. Visiškai jo paslėpti nepavyko, bet nieko baisaus. Juk kas gi apžiūrinės kiekvieną šitiek kartų matytų rūšio lubų smulkmeną? Šiaip ar taip, tik ne sargas Ričardas.

Pastorius ištraukė kryžių. Ričardas vos spėjo kilstelėti galvą, pakelti ranką apsiginti. Kryžiui įsmigus į ištiestą sargo delną, tą pačią akimirką nuogas pastorius čiupo jį už apykaklės ir prisitraukė. Ilgšiu susipynė kojos, krisdamas suriko iš skausmo. Pastorius keliais atėmė jam kvapą, griebė už plaukų ir staigiai atlošęs galvą trenkė liesą veidą į grindis. Išgirdo plystant odą ir gurant kremzles. Ant betono grindų išsruvo kraujo glorią, prislėgtas kūnas nekontroliuojamai sutrūkčiojo.

Pastorius susirado reikiamą tašką. Įbedė krauju pasrūvusį kryžiaus smaigalį tarp viršutinių kaklo slankstelių. Jau norėjo smeigti su visu svoriu, bet stabtelėjo. Pakėlęs galvą pažiūrėjo į šito barbariško paveikslo atspindį lange. Stiklas buvo apneštas balčiausiu sniegu. Nepaliesta drobė. Naujas gyvenimas. Naujas šansas.

– Ačiū, Viešpatie, – sumurmėjo.

Kad žmogus suprastų, kas yra slogumas, Viešpats sukūrė varšarį Osle be sniego.

Su bato pade įstrigusiu akmenėliu vyresnysis inspektorius Fredrikas Beieris įžengė į Akešhiuso tvirtovės viduramžių salę. Akmenėlis šaižiai raižė grindų lentas.

Ilgasis stalas buvo padengtas septyniasdešimt dviem svečiams. Daugelis jau sėdėjo po lauko maršalų ir mirusių monarchų portretais. Nuo šokančio žirgo arogantiškai dėbsojo jo bendravardis, Danijos–Norvegijos karalius Frederikas IV. Priekyje inspektorius įžiūrėjo ir tamsius, banguotus Kafos Ikbal plaukus ir priėjo prie išvados, kad kolegai uniformos kepurė tinka geriau. Fredrikas nebepresiminė, kada paskutinį sykį vilkėjo išeiginę policijos uniformą nei kada avėjo prie jos derinamus bukasnukius batus, bet spėjo, kad per laidotuves.

Tarp susirinkusiųjų atpažino ministrą ir keletą kitų aukšto rango pareigūnų iš Teisingumo ministerijos, Policijos komisarriato viršininkus, vyresniąjį komisarą Trondą Antoną Nemę ir nepriekaištingai išsičiustijusį Prievartos nusikaltimų tyrimų skyriaus vadovą Sebastianą Kosą. Kafa atitraukė kėdę ir Fredrikas suprato, kad sėdės prie jos.

– Triukšmauji kaip velnias, Beieri. Bandai prisikast iki pamato? – nuo kitapus stalo pasitiko drūtas žmogėnas apskritu, papilkėjusiu veidu ir iš po kepurės styrančiais, ežiuku kirptais plaukais.

– Franke, – Fredrikas linktelėjo, – maniau, šįvakar būsi pristatytas prie indų.

Frankė Nurė storai nusijuokė ir stiprokai niuktelėjo kaimynei, žvirbleliui iš ministerijos, į plonutę ranką.

– Trisdešimt metų kaip su uniforma, – iškalbingai linktelėjo į medalį ant krūtinės. – Žinot, panele, kai pradėjau, galvojom, kad skaitmeninis virusas – tai lytinė liga, o *floppy* diskelis – jos simptomas, – visa gerkle nusikvatojęs siektelėjo sveikinamojo gėrimo. – Mačiau, kaip pasiuntinukai tampa mafijos bosais, o auksiniais laikrodžiais apsiarstę finansininkai su kokaino ūsais nusibaigia tarsi AIDS sergantys heroino vartotojai, – keliant taurę prie lūpų, ranka silpnai virpėjo.

– Esu tikra, kad jūsų karjera ilga ir įdomi, – atsakė moteris, – bet tikriausiai jau netrukus eisite į pensiją?

– Taip, tie kiaulės tik ir laukia, – Frankė apglėbė jos kėdės atlošą.

– Po šito vakaro ji grįš keleriais metais pasenus, – pašnibždėjo Kafa. Fredrikas tyliai sukrizeno ir sidabrine šakute išsikrapštė iš pado akmenuką.

Nuo pirmo tyrėjų susitikimo prabėgo beveik ketveri metai. Kafa buvo viena iš saugumo policijos religinio fundamentalizmo specialistų ir padėjo tirti krikščionių sektos narių žudynes. Vėliau pasiprašė perkelti į Prievartos nusikaltimų tyrimų skyrių, kur dirba ir Fredrikas, ir ten pasiliko. Todėl jie ir sėdėjo Akešhioso tvirtovės Rumerikės salėje. Prieš gerus metus Fredrikas ir Kafa užkirto kelią teroristiniam pasikėsinimui į šalies ministrą pirmininką Simoną Rybę. Šį vakarą Rybė ir Vyriausybė surengė padėkos vakarienę. Dalyvauti buvo privaloma. Kadangi šiomet vyks rinkimai, ministras pirmininkas pasirūpino, kad dalyvautų kuo daugiau įtakingų verslininkų, politikų, žurnalistų.

Rybei įžengus į patalpą, pašnekesiai virto šnabždėjimu. Pasirinkęs duris salės gale, jis neskubėdamas sveikino kiekvieną svečią. Kam nepaspausdavo rankos, žavingai mirktelėdavo arba tiesiog linktelėdavo atsižvelgdamas į tai, ar ministrui pirmininkui atitinkamas asmuo simpatizuoja, ar tik kelia galvos skausmą. Pusiaukelėje Rybė sustojo. Pakilęs paspausti jam rankos

žmogus – Darbininkų partijos pirmininkas Trymas Dalas – buvo žinomas visiems. Fredrikui toptelėjo, kad ministras pirmininkas ir opozicijos lyderis daug kuo panašūs. Abudu baigia šeštą dešimtį, žilstelėję, sudžiūvusiais veidais, tokiais kaip tų maratonininkų, kurie nubėgę per trisdešimt kilometrų miršta nuo širdies infarkto. Abiejų kostiumai tamsūs, siauro kirpimo. Rybės kaklaraištis privatizuotojų mėlynumo, Dalo – išmirkęs darbininkų kraujyje.

– Vyresnysis inspektorium, – Rybė praeidamas linktelėjo Fredrikui ir ištiesė ranką Kafai: – Ir Ikkal, jeigu atmintis manęs neapgauna? Dukra laikosi gerai?

Kafa nustebusi papurtė galvą.

– Pavardė teisinga, bet dukros neturiu, – skubiai atsakė.

Ministras pirmininkas užvertė akis.

– Atsiprašau. Tiesiog per daug veidų. Bet turiu padėkoti jums už sunkų darbą tėvynės labui. Šįvakar čionai ir susirinkome jūsų pagerbti, – kaukštelėjęs kulnais, atsistojo stalo gale, už kėdės aukšta atkalte, ir palaukė, kol salė nuščius.

Suvalgęs pagrindinį patiekalą, Fredrikas pagaliau rado progą išsmukti. Pilies kieme šešėlius šokdino lauko žvakės, aitriai kvepėjo parafinu. Jo žingsniai aidėjo tarp akmeninių sienų, sustojo tik išėjęs iš tvirtovės, kitapus tilto per gynybinį griovį. Atlošė galvą ir įsiklausė į vėliavos stiebą plakančios virvės melodiją. Tamsiame danguje už debesų uždangos švietė lyg aliejine kreidele nupieštas lieknas mėnulis. Krintantys aštrūs grūdeliai gėlė skruostus ir lipo prie akinių. Nejaugi sniegas pagaliau pasigailėjo šito miesto?

Už nugaros mediniu tiltu atkalkšėjo kulniukai.

– Fredrikas Beieris?

Nuleidęs galvą apsisuko. Moteris siauru, dailiu veidu ištiesė jam ranką. Palto pečius gaubė šviesūs plaukai, Fredrikui ji buvo matyta.

– Taip?

– Pastebėjau, kad esate vienas iš garbės svečių, ir tikėjausi jus sutikti, – jos ranka buvo kaulėta kaip senutės, nors vargiai galėjo būti vyresnė nei trisdešimties. – Benediktė Stolc, – atkakliai atkišo smakrą.

Fredrikas pagaliau susivokė, kur buvo ją matęs. Benediktė Stolc dirbo TV2 reportere. Prisiminė ją iš dokumentinio reportažo apie korupciją finansinės paramos srityje. Tąkart kilo velnioniškas triukšmas.

– Puikiai žinau, kas jūs tokia, – atsakė. – Man negalima šnekėtis su žurnalistais.

– Girdėjau, kad jūs sąžiningas faras.

Fredrikas aukštaūgis, beveik metro devyniasdešimties, bet kad pažiūrėtų jai į akis, sprando lenkti nereikėjo.

– Todėl ir atėjot? Sąžiningų žmonių ieškoti? – sausai nusijuokė. – Tikriausiai žinot, kad salė pilna politikų?

Moteris nesijuokė.

– Jūs Keno Beierio sūnus, ar ne?

Fredrikas pakreipė galvą. Kas čia dabar? Tėvas mirė prieš daugiau nei dvidešimt metų, biurokratas, praleidęs gyvenimą už rašomojo stalo.

– Jūsų tėvas dirbo amerikiečiams, jei neklystu? Ambasadoje?

– Taip...

– Aš renku duomenis, suprantat. Domiuosi kariniu projektu, kurį vykdant šaltojo karo metais bendradarbiavo norvegų ir amerikiečių vyriausybės. Šiame kontekste iškilo ir jūsų tėvo pavardė. Mėginu suprasti, koks buvo jo darbas.

Fredrikas mandagiai nusišypsojo ir pamojo grįžtąs į iškilmes. Pro akmeninę vartų arką pašnekovus palydėjo šaltas vėjas.

– *Sorry*, aš tiksliai nežinau, ką veikė mano tėvas, bet patikėkit, tikrai nebuvo įdomus žmogus. Ko gero, medžiojat ne tą Keną Beierį.

– Gal ir taip, – atsakė žurnalistė. – Gal ir taip. Ar jums ką nors sako pavadinimas „Ravnli“?

– Ne.

Susėdę prie pilies vartų rūkė trys kostiumuoti vyrai. Tikriausiai išgirdo jų žingsnių aidą, nes vienas storas vidutinio amžiaus vyras išsprogusiomis akimis ir paraudusiais skruostais atsisuko. Sugniaužė kumštį ir į dangų iškėlė riebę didįjį pirštą.

– Kad tave kur, – nustebė Fredrikas, – ar tas šiknius man ką tik parodė pirštą?

– Gestas tikriausiai skirtas man, – oriai atsakė Benediktė. – Šįvakar tarp mūsų iškilo mažytis nesutarimas.

– Nesutarimas?

Moteris gūžtelėjo:

– Diskusija, ir tiek. Žinote, kas jis?

– Ne, – vėl tarė Fredrikas.

– Konsultavimo įmonės „Formanas ir Bernjė“ direktoriaus pavaduotojas Henris Falkas. Dirba vyriausybiniam projekte, bet niekas nenori atskleisti, kokiame. Visas projektas užslaptintas. Sklinda gandai, kad artinasi skandalas.

– O jūs čia atvykot... truputį pažvejoti? Maniau, norėjot pasikalbėti su manim.

– Nenorėjau sukelti jums pavydo. Kai vienoje vietoje susirinkę tiek galingųjų, mums, norintiems atskleisti, kas vyksta už uždarytų durų, masalo apstu. Bet, kaip suprantate, su manim jis kalbėtis nenori.

– „Už uždarytų durų“, – Fredrikas purkštelėjo. – Sėkmės. O dėl mano tėvo, siūlyčiau dar sykį pasitikrinti turimą informaciją. Man reikia grįžti vidun. Trauks pyrago loterijos laimėtoją.

Jau sukosi eiti, bet ji išsitraukė iš kišenės vizitinę kortelę, ki-toje pusėje pakeverzojo numerį ir paprašė paskambinti, jeigu apsigalvos.

– Niekam nebūtina žinoti apie mūsų pokalbį.

– Nesijaudinkit, – atsakė Fredrikas, – aš neskambinsiu.

Kai už nugaros užsivėrė baro durys iš lauko įtraukdamos tabako dūmus, jau buvo vėlu. Fredrikas susverdėjęs susirado turėklą. Kažkur viršuje skambėjo švelni Lesterio Jango saksofono muzika, susipynusi su juoku ir parafino kvapu.

Po šventinės vakarienės jis jau ketino važiuoti namo. Bet dėl snaigių, kurios leidosi į miestą, slėpdamos jo nuodėmes, ore tvyrojo viltinga nuotaika. Tad, atsisėdus ant užpakalinės taksi sėdynės, mintis, kad teks atsirakinti tamsaus buto duris, nusirengti, liūdnai pasimasturbuoti ir atsigulus laukti tų pačių senų košmarų, staiga pasidarė nepakeliama. Fredrikas trenkė kumščiu į kaklo atramą ir paprašė vairuotojo nuvežti į Grionlandsleiro gatvę, ten, kur žinojo rasiąs, kuo pagydyti savo negalavimus – bus ir pilstomų vaistų, ir dvikojų gyduolių.

Kalendoriuje parašyta trečiadienis, bet džiazu bare „Paris H“ buvo savaitgalis. Fredrikas nusitaikė prie baro, į tuščią plotelį tarp visų dizainerių akinių ir sušukuotų barzdelių. Žmonės neįprastai traukėsi iš kelio, o barmenas Pjeras primerkė akį ir išsišiepė:

- Iš licencijos kontrolės tarnybos būsit?
- Nesupratau?

Pjeras žengtelėjo į šalį, kad Fredrikas pamatytų savo atspindį baro veidrodyje.

– O velnias, – atsiduso. Kepurė kreiva, žvilga auksiniai uniformos antpečiai. Palei gėrimų taures kabaliuoja prieš kelias valandas ministro pirmininko prie krūtinės it prikaltas policijos medalis su lauro šakele.

– Iš kaukių baliaus, – murmtelėjo. – Gal įpiltumėt darbo žmogui išgerti?

– Škotiško viskio?

– Viskiui per vėlus metas, Pjerau. Suplakit kokteilį, kokį nors rūgštų ir bespalvį.

Fredrikas apsisukęs atsirėmė alkūnėmis į barą. Vazose ant barokinių pjedestalų žaliuojančios lapinių augalų puokštės teikė šiai vietai ketvirtojo dešimtmečio dvasios. Džiazu plakatai buvo iš šeštojo, o pats Fredrikas iš septintojo. Daugiau muziejinių eksponatų nesimatė. Siaubas, kokie jauni visi pasidarė.

– Pjerau?

Fredrikas pajuto kvėpalus, saldžią vanilę ir cinamoną. Krūptelėjo, mat kadaise pažinojo moterį, kuri šitaip kvėpėdavo, bet balsas buvo ne jos – kimus, šiurkštus.

– Jis nežino, kuo aš vardu, – atsiliepė barmenas. – Mano, kad „Paris H“ turi ką nors bendro su Prancūzija.

Moteris siekė Fredrikui iki krūtinės. Tamsiai raudoni, džiovintuvu sugarbanoti plaukai buvo sulig pečiais. Vilkėjo pilką darbinį kostiumėlį, per palaidinę matėsi liemenėlė.

– Fredrikas, – prisistatė jis ir ištiesė ranką.

Lūpų spalva buvo priderinta prie plaukų, į Fredriką žvelgė jūros mėlynumo akys. Ne visai jo skonio, bet užtat kokia šypseną. Žaisminga ir viliokiška. Laukinė.

– Malonu, pareigūne, – atsakė ji ir paspaudė jam ranką. Mūvėjo lygios odos pirštines.

Barmenas Fredrikui pastūmėjo pušų kvapo kokteilį.

– Ir dar vieną damai, Pjerai, – nepaleisdamas jos žvilgsnio paprašė Fredrikas. Ji lyžtelėjo viršutinę lūpą, atsisegė piniginę ir padavė barmenui kelis banknotus.

– Tik ne šįvakar, branguti, – mirktelėjo ir dingo.